MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-6 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 46/2006

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fil-15 ta' Frar, 2006 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett u bil-ġurament tiegħu kkonferma:

1. Illi l-partijiet iżżewġu fis-6 ta' Ġunju, 1992 (ċertifikat anness Dok. A);

2. Illi l-partijiet isseparaw legalment minn ma' xulxin fid-9 ta' Mejju, 2000 (kopja tal-kuntratt ta' separazzjoni anness Dok. B);

3. Illi l-partijiet ma kellhomx id-diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha skond kif rikjest fil-liġi u għalhekk il-kunsens tagħhom huwa vizzjat a tenur ta' l-Artiklu 19, sub-artiklu 1(d) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

4. Illi l-attur ma daħalx bl-intenzjoni ġusta għaż-żwieġ u minflok iżżewweġ bl-intenzjoni żbaljata li ż-żwieġ ma kienx ser iżommu milli jibqa' jgħix ħajja ta' ġuvni, u għalhekk il-kunsens ta' l-attur huwa vvizzjat a tenur ta' l-Artiklu 19, sub-artiklu 1(f);

5. Illi l-attur jaf dawn il-fatti direttament u personalment.

Tgħid għalhekk il-konvenuta għaliex għar-raġunijiet premessi m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti jogħġobha:

1. Tiddikjara li ż-żwieġ li sar bejn il-kontendenti fis-6 ta' Ġunju, 1992 huwa null u bla effett a tenur ta' l-Artiklu 19, sub-artikli 1(d), u 1(f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Bl-ispejjeż, li fiċ-ċirkostanzi ta' dan il-każ, għandhom jinqasmu ugwalment bejn il-partijiet, filwaqt illi l-konvenuta hija nġunta għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fis-6 ta' Lulju, 2006, li permezz tagħha esponiet bir-rispett u bil-ġurament ikkonfermat:-

1. Illi hija taqbel illi ż-żwieġ ikkontrattat mill-kontendenti fis-6 ta' Ġunju, 1992 huwa null u bla effett legali u għalhekk tirrimetti ruħha għall-ġudizzju ta' din l-Onorabbli Qorti skond ir-riżultanzi tal-kawża;

2. Illi pero' hi m'għandhiex tbati l-ispejjeż tal-kawża odjerna *stante* l-fatt illi kif ser jirriżulta mill-provi, iż-

żwieġ kien ivvizzjat minħabba raġunijiet imputabbli lir-rikorrenti biss, u mhux lilha;

3. Illi l-esponenti taqbel mal-kontenut ta' l-ewwel, it-tieni u r-raba' paragrafi tar-rikors ġuramentat odjern, pero' ma taqbilx mal-kontenut tat-tielet paragrafu, *stante* illi kif ser jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża, il-kunsens tagħha ma kienx ivvizzjat;

4. Illi l-esponenti taf dawn il-fatti personalment;

Salv eċċezzjonijiet oħra jekk ikun hemm bżonn.

Bl-ispejjeż kontra r-rikorrenti li hu nġunt minn issa għas-subizzjoni tiegħu.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur, u ta' *omissis ...*

Rat l-affidavit tal-konvenuta u ta' *omissis ...*

Rat il-verbal tas-seduta tat-28 ta' April, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qiegħed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-6 ta' Ġunju, 1992 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel, iżda għal raġunijiet imputabbli lill-attur; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta*

jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju." (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

Is-sub-inċiżi ta' l-artikli ċitati mill-attur jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-partijiet kellhom tnejn u għoxrin sena u wara għerusija normali. Minn eżami tal-provi, iżda iktar u iktar mill-kontro-eżami li sarlu, il-Qorti hija konvinta li l-konvenuta għandha raġun tgħid illi ż-żwieġ għandu jiġi annullat għal raġunijiet imputabbli lill-attur għaliex jidher ċar li dan qatt ma kellu l-ħsieb li jabbanduna l-użanzi li kellu meta kien għadu ġuvni f'affarijiet bħal ħruġ u divertiment. Dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li ser jiġu ċitati, pero' l-Qorti tħoss li t-talba attriċi hija altru minn ġustifikata. Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006):

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża <u>Nicholas Agius vs Rita Agius</u> (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi <u>Angela Spiteri vs Joseph Spiteri</u> (4 ta' Novembru, 1994), <u>Robert Attard vs Josephine Attard</u>

(18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

L-attur jipprova jwaħħal f'indħil tal-ġenituri tal-konvenuta, iżda jidher *ben* ċar li hija l-attitudni tiegħu li kienet strumentali biex iż-żwieġ qatt ma seta' jirnexxi. Dak li huwa jsejjaħ drawwiet antikwati tal-konvenuta ma huma xejn ħlief il-ħsieb li tgħix ta' mara miżżewġa. Min-naħa tiegħu huwa qatt ma daħħal f'moħħu dan il-ħsieb u jidher ċar għall-Qorti l-kawżali ndikat fis-sub-inċiż (d) fuq imsemmi iżda mputabbli lill-attur.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet fis-6 ta' Ġunju, 1992. L-ispejjeż a kariku ta' l-attur.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------